
Til	Kultur- og likestillingsdepartementet
Fra	KinoAlliansen AS
Dato	16.12.2022
Sak	Høring – gjennomføring av endringsdirektivet til AMT-direktivet mv.

KinoAlliansen AS er et selskap eid av 27 mellomstore kinoer i Norge. Kinoene er i hovedsak kommunale kinoer med unntak av Brygga Kino AS i Tønsberg og Fram Kino AS i Bodø. Selskapet har i et normalt år 1800 000 besøkende på sine kinoer. Selskapet forvalter alle overbyggende avtaler og rammebetingelser for eierne.

Selskapets eiere: Brygga Kino AS, Fram Kino AS, Egersund komm. Kino, Elverum Kino, Kino Førde, Gjøvik Kino, Hamar Kino KF, Harstad Kino, Karmøy Komm. Kino AS, Kongsberg Kino KF, Kongsvinger Komm. Kino, Bølgen Kino, Lillehammer Kino, Lørenskog Kino, Rana kommunale Kino, Molde Kino AS, Mosjøen kino, Namsos Komm. Kino, Notodden kino, Oppdal kino, Filmsenteret Charlie, Sogndal Kino, Steinkjer Kommunale Kino, Stord Kommunale kino, Ullensaker kino, Voss Komm. Kino, Årnes kino

Selskapet har behandlet Film & Kino sitt høringssvar i sin helhet og uten tilførelser støtter vi bransjeorganisasjonens høringssvar fullt ut

KinoAlliansen AS

Geir Hammerø
Daglig leder

Vi viser til høringsbrev fra Kultur- og likestillingsdepartementet 16. september 2022 med forslag til gjennomføring av endringsdirektivet til AMT-direktivet mv. samt endringer i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften som ikke har sammenheng med endringsdirektivet. Film & Kino takker for muligheten til å komme med høringssvar.

Innledning

Vårt høringsinnspill gjelder i hovedsak høringsnotatets kap.12 Medfinansiering. Vi vil takke departementet for god og grundig redegjørelse og vurderinger i dette kapitlet, og hvordan det synliggjør hensikten med, og behovet for, å innføre en medfinansieringsløsning. Departementet beskriver nåsituasjonen ved at *«forutsetningene for stabil og forutsigbar finansiering av norskspråklige audiovisuelle produksjoner er under press»*, viser til at dette kan svekke den filmpolitiske måloppnåelsen, kulturelt mangfold og norsk språk, og mener derfor at *«det er nødvendig med virkemidler som sikrer finansiering av norskspråklige audiovisuelle produksjoner i lys av markedsutviklingen»*. Dette stiller vi oss bak.

Departementet viser til at det både i Norge og i Europa er lang praksis for at aktører som tilbyr audiovisuelt innhold til publikum også bidrar økonomisk til å realisere slike produksjoner. En medfinansieringsløsning som omfatter strømmetjenesteaktører/audiovisuelle bestillingstjenester er følgelig ikke et nytt regulatorisk grep, men bør være en naturlig del av den utviklingen den audiovisuelle bransjen gjennomgår. Dette bidrar også til å skape likere konkurransevilkår for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Modell for medfinansieringsplikten

Departementet foreslår ref. høringsnotatet kap 12.6.3 to alternative modeller for innretning på medfinansieringsplikten:

- a) en dynamisk investerings- og bidragsplikt som innebærer at tilbydere må betale et bidrag til Filmfondet på inntil 5 pst. av årlig omsetning, men slik at gradvis høyere investeringer i norskspråklige audiovisuelle produksjoner reduserer bidragsplikten. Investeringer på et tilstrekkelig høyt nivå innebærer at bidragsplikten bortfaller helt.

- b) en plikt til å investere et beløp som tilsvarer minst 5 pst. av årlig omsetning i Norge direkte i norskspråklige audiovisuelle produksjoner.

Vi mener det bør tas utgangspunkt i alternativ a) for medfinansieringsplikten, da det er den beste modellen både for filmpolitisk måloppnåelse og en nødvendig grad av fleksibilitet for aktørene som pålegges en bidragsplikt.

Investeringsplikten bør være det viktigste virkemidlet i medfinansieringsansvaret. Alternativ a) bør derfor presiseres slik at direkte investeringsbidrag blir tydeligere som den foretrukne løsningen, samtidig som det også sikres bidrag til fond.

Når det gjelder nivået på bidraget, vil vi påpeke, ref. neste avsnitt, at det til sammenligning stilles krav til kringkastere om å legge ut minimum 10 pst. av sendetiden til verk produsert av uavhengige produsenter. NRK har gjennom NRK-plakaten krav om å legge ut 40 pst. At audiovisuelle bestillingstjenester i departementets forslag pålegges en bidragsplikt på 5 pst. av sin omsetning i Norge er derfor noe lavt. Strømmeaktørenes investeringer i norsk innhold i dag ligger langt over dette. Det bør være en ambisjon å gi forutsigbarhet for bransjen på at produksjonen kan stabiliseres på det nivået den er på i dag. Da er det vesentlig at en lav prosentsats ikke signaliserer at investerings- og produksjonsvolumet skal ned. Samtidig vil en ordning med hovedvekt på investeringsplikt også kunne stimulere til at strømmeaktørene fortsetter å investere i norsk innhold også ut over det som gir uttelling etter medfinansieringsplikten. Vi ønsker at strømmeaktørene skal ha høy aktivitet i Norge og investere i norske produksjoner. Vi ser at en bidragsplikt på 5 pst. kan være et rimelig minimumsnivå ved implementeringen av ordningen. Dette nivået bør revideres ved behov når ordningen har gitt et empiri- og erfaringsgrunnlag.

Vi kommer nærmere tilbake til innretning nedenfor.

Overordnet prinsipp om uavhengighet

Departementets viser til at «(n)år globale aktører dominerer markedet og i begrenset utstrekning tilbyr norsk innhold, vil det gå ut over publikums tilgang til norske filmer og serier. Det vil også over tid påvirke norske uavhengige produsenters tilgang til finansiering av nye produksjoner. Sees ikke de norske produksjonene, så mister de også viktige inntekter.» Et sentralt punkt i utformingen av medfinansieringsansvaret er derfor å bidra til å styrke en norsk uavhengig produksjonsbransje, og vi er glade for å registrere at departementet er så tydelige på dette i høringsnotatteksten. Vi vil imidlertid påpeke at prinsippet om uavhengighet ikke er like godt ivarettatt i de konkrete forslagene til ordlyd i kringkastingsloven og forskriften, og vi kommer derfor nedenfor med noen forslag til justeringer.

Den viktigste måten å gjøre dette på er å sikre at eierskapet til immaterialrettighetene til produksjonene blir hos uavhengige norske produsenter, som samler de primære opphavsrettighetene og som er avtalepart med strømmeaktørene eller kanalene.

Departementet foreslår for å sikre det økonomiske grunnlaget for uavhengige produsenter at strømmetilbydere som velger direkte investeringer kan kreve eksklusivitet, men at denne da må være tidsavgrenset og geografisk avgrenset for å kunne kvalifisere som «leveranse» etter medfinansieringsansvaret. Departementet ber høringsinstansene om innspill spesifikt kommentere om et slikt krav til direkte investeringer vil være hensiktsmessig for å styrke uavhengige produsenters stilling, eller om det vil gripe for mye inn i forhandlingssituasjonen.

Her vil vi minne om at det iht. AMT-direktivet lenge har vært stilt krav til kringkastere om å legge ut minimum 10 pst. av sendetiden i fjernsyn til verk produsert av uavhengige produsenter, jf. kringkastingsforskriften § 2-2 «Fjernsynsprogram produsert av uavhengige produsenter». Det er ingen grunn til at ikke medfinansieringsansvaret til strømmeaktørene skal følge samme prinsipp. Det er også viktig å sikre at rettigheter til prosjekter blir hos den uavhengige produsenten for de prosjektene som skal kvalifisere etter medfinansieringsplikten, og ikke kun at rettigheter kan tilbakeføres etter en periode på 7-10 år.

Teksten i kringkastingsforskriften bør endres slik at denne uavhengigheten både gjelder fjernsynsselskapene/kringkasterne og de audiovisuelle bestillingstjenestene. Vi foreslår:

§ 2-2

(...)

En produsent er å anse som uavhengig produsent i forhold til § 2-2 første ledd og § 2b-2 dersom:

- a. En kringkaster eller audiovisuelle bestillingstjeneste ikke eier aksjer eller andeler i produksjonsselskapet som representerer mer enn 25 prosent av stemmene i selskapet. Der flere kringkaster eller audiovisuelle bestillingstjenester er medeiere i et produksjonsselskap må ikke kringkasternes eller de audiovisuelle bestillingstjenestenes eierandeler utgjøre mer enn 50 prosent av stemmene i produksjonsselskapet. Tilsvarende gjelder der et produksjonsselskap eier aksjer eller andeler i en kringkaster eller audiovisuell bestillingstjeneste.
- b. Produsenten ikke selger mer enn 90 prosent av sin produksjon over en treårsperiode til en og samme kringkaster eller audiovisuelle bestillingstjeneste med mindre produsenten produserer bare ett program eller en serie i løpet av denne perioden.
- c. Produsenten innehar sekundærrettigheter til sine produksjoner.

Nærmere om innretning på medfinansieringsplikten

Direkte investeringsplikt

Produksjoner som skal kvalifisere for å oppfylle en direkte investeringsplikt må bestå kulturtesten. Vi mener også at det må legges til rette for at innspilling og produksjon i så stor grad som mulig kan foregå i Norge. Det skal lønne seg, både økonomisk og klimamessig, å produsere i Norge. I høringsnotat defineres direkte investering slik: «Med direkte investering menes direkte bidrag til produksjonskostnader, forhåndskjøp og kjøp av visningsrettigheter i norske, uavhengige audiovisuelle verk. Investeringen godskrives det året kostnaden er regnskapsført.»

Det er et vesentlig ordvalg som er gjort her, og som vi stiller oss bak, nemlig at midlene strømmekteorene investerer skal være et *bidrag*, og ikke en investering som skal gi avkastning eller tilbakebetales. I departementets forslag til § 2-21 er imidlertid ordlyden en noe annen (vår understreking):

§ 2-21

Med direkte investering menes investeringer i produksjon, kjøp av visningsrettigheter og tilsvarende i norskspråklige, uavhengige audiovisuelle verk.

Her bør ordlyden endres i tråd med departementets egen tekst i høringsnotatet: «Med direkte investering menes bidrag til produksjon, kjøp av visningsrettigheter og tilsvarende i norskspråklige, uavhengige audiovisuelle verk.»

Dagens nivå på direkte investeringer fra strømmekteorene overstiger som nevnt langt det som foreslås som et minimum i medfinansieringsplikt. Det er derfor grunn til å tro at strømmetjenestene vil investere mer i norsk innhold utover de 5 pst. i bidrag som pålegges i henhold til AMT-direktivet. De produksjonene som kommer i tillegg, vil trolig være primært serier og kommersielle formater og i større grad heleid av strømmekteorene.

Offentlige virkemidler kompenserer i hovedsak behov som et lite marked som det norske ikke automatisk oppnår (sikre innholdsproduksjon på norsk, kunstnerisk ambisiøs film, talentutvikling, mangfold etc.), og skal dessuten bidra til å sikre høyt besøk på kino og andre visningsplattformer. Når private investeringer fra norske aktører på kino- og hjemmemarkedet faller bort, oppstår det et udekket finansieringsbehov av norske kinofilmer og audiovisuelle produksjoner. Samtidig har nye

globale aktører på kort tid styrket sin markedsposisjon i verdikjeden og reduksjon i etterhåndsstøtten fra Norsk filminstitutt har medført at investeringer fra private investorer som distributører, kinoer og privatpersoner blitt redusert. Dersom vi i Norge skal kunne opprettholde det høye nivået på norskspråklig produksjon av kinofilm, samt en desentralisert kinostruktur på om lag samme nivå som i dag, må finansieringsbehovet for kinofilm også dekkes inn via andre private finansieringskilder. Tilbydere av audiovisuelt innhold har størst egeninteresse i å bidra til produksjon av audiovisuelt innhold som skaper trafikk over tid til deres tjeneste, og vi ser at produksjon av serier har høyere attraktivitet hos disse tilbyderne enn kinofilm, da en serie vil kunne holde kunden på tjenesten over lengre tid enn med en filmproduksjon. Derfor er det fornuftig at en andel av medfinansieringsmidlene går til kinofilm da det forventes at aktørene selv vil investere mer i norsk serieproduksjon enn det foreslåtte nivået som reguleringen legger opp til.

Vi foreslår derfor at medfinansieringsplikten også tar noe ansvar for langfilmformatet og kinovinduet, ved at minimum 50 pst. av direkte investeringer må gå til kjøp av visningsrett til kinofilmer produsert og eid av uavhengige produsenter for en lisensperiode, og med et kinovindu for norske kinoer på minst 90 dager. Rettighetsbetalingen skal ikke tilbakebetales eller utløse krav om andel av filmens inntekter. Nærmere vilkår bør følge "Terms of Trade". Kinofilm vil i praksis likevel utgjøre mindre enn halvparten av det totale "repertoaret" som strømmetjenestene medfinansierer. Derfor er en slik føring på et spesifikt bidrag til uavhengig kinofilm relevant og rimelig.

Kravet om kinodistribusjon vil KUN gjelde for Norge, men vi foreslår at det bør nedfelles en bestemmelse om at tjenesteleverandøren ikke kan lansere innholdet i andre territorier før det nevnte kinovinduet er passert. Dette er viktig for å unngå at filmenes markedspotensial reduseres blant annet av ulovlig fildeling.

Den resterende av direkte investering kan brukes på andre typer audiovisuelle produksjoner der rettigheter også eies av uavhengige produsenter men lisensieres for en (eksklusiv) periode. Det forutsettes at disse produksjonene i all hovedsak fullfinansieres av bestillingstjenesten. Nærmere vilkår bør følge "Terms of Trade" (ref. over).

Midler til fond

For de midlene som innbetales til fond, så mener vi at disse ikke bør gå inn i Filmfondet, men bør samles i en egen fondsløsning, men administrert innenfor eksisterende forvaltningsstrukturer. Ulike løsninger for bør vurderes nærmere, herunder et eget fond under Norsk filminstitutt, regionale filmfond og filmsentre, og at dette bør skje i dialog med bransjen. Derfor bør heller ikke «Filmfondet» brukes som begrep i lovtekst og forskrift. Vi foreslår å bruke det nøytrale begrepet «fond» her til dette er nærmere avklart.

Departementets forslag til ordlyd i kringkastingsloven § 2-21, siste ledd, bør få følgende tillegg (vår utheving):

§ 2-21

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om unntak fra medfinansieringsplikten, nivået på, og vilkår for, direkte investering, bidrag til fond og rapportering. Medietilsynet kan i forskrift gi nærmere regler om rapportering og innkreving av bidrag til fond.

Som nevnt over, mener vi at medfinansieringspliktens viktigste virkemiddel er investeringsforpliktelsen. I høringsnotatet kalles modell a) for «*en dynamisk investerings- og bidragsplikt*». Dette mener vi også bør reflekteres i bestemmelsens tittel i forskriftens § 2b-2, i stedet for å hete «*Bidrag til Filmfondet*». Vi mener også at forskriftsteksten tydeligere reflekterer at det er investeringsplikten som er den primære innretningen. Se forslag nedenfor.

Vi foreslår derfor at ordlyd i kringkastingsforskriften § 2b-2 bør justeres slik (vår utheving):

§ 2b-2 Dynamisk investerings- og bidragsplikt

Tjenestetilbydere plikter å investere direkte i uavhengige norskspråklige audiovisuelle verk, og betale bidrag til fond i henhold til følgende nivå på direkte investeringer i uavhengige norskspråklige audiovisuelle verk:

- a. 5 prosent ved årlige direkte investeringer under 25 mill. kroner
- b. 4 prosent ved årlige direkte investeringer mellom 25 og 40 mill. kroner
- c. 3 prosent ved årlige direkte investeringer mellom 40 og 55 mill. kroner
- d. 2 prosent ved årlige direkte investeringer mellom 55 og 70 mill. kroner
- e. 1 prosent ved årlige direkte investeringer på mellom 70 og 85 mill. kroner
- f. 0 prosent ved årlige direkte investeringer over 100 mill. kroner.

Plikt til å betale bidrag til fond etter første ledd beregnes og innbetales året etter at tjenestens omsetning har blitt regnskapsført.

Direkte investeringer i uavhengige norskspråklige audiovisuelle verk godskrives det året kostnaden er regnskapsført. Direkte investeringer kan omfatte avtale med uavhengig produsent som forutsetter utnyttelsesrett eller lisens til salg, distribusjon og visning av det audiovisuelle verket, forutsatt at avtalen er tidsavgrenset og geografisk avgrenset, og i henhold til fremforhandlede retningslinjer (her: *referere til den foreslåtte Terms of Trade-bestemmelsen*)

50 pst. av direkte investeringer må gå til kjøp av visningsrett til uavhengige langfilmer med norsk kinolansering.

Kinoavgiften som medfinansieringspliktig

Norske kinoer betaler i dag inn en lovpålagt avgift som utgjør 2,5 pst. av billettomsetningen. Denne innretningen er ikke en del av høringen, men vi vil likevel foreslå at kinoavgiften i sin helhet burde gå tilbake til investeringer og støtteordninger for norsk film og kinobransje slik at den oppfyller formålet fra filmforliket i 2015, og ikke som en avgift til statskassen slik som den er innrettet i dag.

Høringssvar fra Bransjerådet for film

Film & Kino viser for øvrig til felles høringssvar fra Bransjerådet for film.